

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) เพื่อศึกษาความเสี่ยง ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ที่มารับ บริการคลินิกโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยบ่อทอง ตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงและหรือโรคเบาหวานที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ป่วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยบ่อทอง ตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2556 จำนวน 411 คน โดยจำแนกประชากรตาม สัดส่วนตัวกลุ่มโรค ได้ดังนี้

1. ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง	จำนวน	281	คน
2. ผู้ป่วยโรคเบาหวาน	จำนวน	38	คน
3. ผู้ป่วยที่เป็นทั้งโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน	จำนวน	92	คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	<u>411</u>	คน

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงและ/หรือโรคเบาหวานที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ป่วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยบ่อทอง ตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ปี 2556 และมารับบริการคลินิกโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยบ่อทอง ในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2557 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้คือแบบประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง และแบบวัดความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปจำนวน 13 ข้อ ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพรายได้ ระดับการศึกษา ประวัติการเจ็บป่วยโรคประจำตัว จำนวนปีที่ป่วย ประวัติการรักษา ประวัติการเป็นโรคหัวใจ เส้นผดงหวะ (AF) ประวัติญาติเคยเป็นโรคหลอดเลือดสมอง

ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 12 ข้อ ครอบคลุมปัจจัยเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ อายุ เพศ พันธุกรรม โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ภาวะหัวใจเต้นผิดปกติ ภาวะไขมันในเลือดสูง โรคหลอดเลือดหัวใจและกล้ามเนื้อหัวใจตาย การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการเคยเป็นโรคหลอดเลือดสมองมาก่อน

ส่วนที่ 3 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองจำนวน 10 ข้อ ครอบคลุม 5 กลุ่มอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง

โดยแบบวัดความรู้ในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นการประยุกต์มาจากแบบทดสอบแบบ ถูกผิด (True-False) เป็นคำถามให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ทราบ โดยจะมีข้อคำถาม ทั้งที่ถูก และผิดคละกันไปคำตอบที่ถูกต้องจะมีคำตอบเดียวโดยตอบถูกได้ 1 คะแนนตอบผิดหรือไม่ทราบ ได้ 0 คะแนนวิเคราะห์ผลคะแนนแบบอิงกลุ่ม

ส่วนที่ 4 แบบประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้แบบประเมิน โอกาสเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ตารางสี (Color Chart) ของสำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2556) ซึ่งสร้างขึ้น มา เพื่อเป็นแนวทางคัดกรองโอกาสเสี่ยงที่จะเป็นโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต (Stroke) ใน 10 ปีข้างหน้าในกลุ่ม ผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง (ภาคผนวก ก)

ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ประวัติเคยมีอาการภาวะสมองขาดเลือดชั่วคราว (TIA) ใน ระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมาจำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับ 5 กลุ่มอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งเมื่อมีอาการเกิดขึ้นจะหายไปภายใน 24 ชั่วโมง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity Index)

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องของภาษาและความตรงของเนื้อหาและนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงคำถามให้ถูกต้องเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำไปคำนวณดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index; CVI) ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา เท่ากับ 0.81

การตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาทดลองใช้กับกลุ่มผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง และ/หรือโรคเบาหวาน ในพื้นที่ใกล้เคียงจำนวน 30 คน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่จะทำการศึกษา (Pilot study) ในด้านของพื้นที่สภาพแวดล้อมเพื่อทดสอบความเข้าใจต่อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และระยะเวลาตอบแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและความรู้การเตือนโรคหลอดเลือดสมอง มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยหาความเชื่อมั่นของความรู้ด้วยวิธี คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson formula 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้พิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยการศึกษาครั้งนี้ได้รับการอนุมัติรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สาขาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีศึกษา และขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยความสมัครใจ และให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมการศึกษา กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบปฏิเสธ และถอนตัวจากการศึกษาได้ตลอดเวลา และหลังจบการสัมภาษณ์มีการให้คำแนะนำในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองแก่กลุ่มตัวอย่าง และในกรณีที่พบกลุ่มตัวอย่างที่มีความเสี่ยงสูงผู้ศึกษาได้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวและแจ้งข้อมูลไปที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยทันที ผลของการศึกษาที่ได้จะนำเสนอเป็นภาพรวมไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการเท่านั้น

ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ในระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2557 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่งถึงสำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอยสะเก็ด, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยบ่อทอง และสำนักงานเทศบาลตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดการศึกษา และขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่งานคลินิกโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยบ่อทอง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง โดยได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง

5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสุขภาพและความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างความรู้ปัจจัยเสี่ยงและอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองในผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ใช้สถิติ Independent T- test และ Chi-Square



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved